

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ PAŽEIDIMO
ŠIAULIŲ UNIVERSITETO EKONOMIKOS KATEDROJE**

2018 m. rugsėjo 28 d. Nr. SP-10

Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSI) 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13 punkto 1 papunkčiu, ir pradėjęs tyrimą pagal R. B. (toliau – Pareiškėjas)¹ 2018 m. liepos 31 d. pranešimą (toliau – Pranešimas) dėl galimų akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų Šiaulių universitete (toliau – ŠU),

n u s t a t ė:

Pareiškėjas kreipėsi į Kontrolierių dėl „galimų akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų vykdant konkursus eiti Ekonomikos katedros dviejų docentų ir lektoriaus pareigas [ŠU]^{2,3} savo Pranešime nurodydamas:

„1. *Dėl dalyvavimo konkurse eiti docento pareigas.*

Dalyvavau 2018-03-01 [ŠU] paskelbtame konkurse eiti Ekonomikos katedros docento pareigas (0,5 etato). [ŠU] Akademinė reikalų taryba konkurso rezultatus paskelbė 2018-06-06. Buvau [supažindintas] su Šiaulių universiteto dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestacijos ir priėmimo (toliau – ŠU DMDAP) komisijos Nutarimu <...>. Nei šiame nutarime, nei jokiame kitame ŠU DMDAP komisijos dokumente neradau vertinimo kriterijų ar pagal juos atlikto mano pedagoginės ir mokslinės veiklos įvertinimo, kurio pagrindu komisija priėmė sprendimą. ŠU Dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti nuostatuose <...> šie vertinimo kriterijai taip pat nėra apibrėžti. Kreipiausi į ŠU DMDAP komisiją žodžiu, tačiau paaiškinimo taip pat nesulaukiau. Padėkite išsiaiškinti, kuomi remiantis (vertinimo kriterijais ar kt.) konkurse išrenkamas asmuo, tinkamas eiti docento pareigas [ŠU]. Ar nesant vertimo kriterijų konkurso rezultatai nepažeidžia Europos mokslininkų chartijos ir mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekso ir [ŠU] Etikos kodekso nuostatų dėl kandidatų eiti pareigas atrankos skaidrumo?

2. *Dėl mokslo straipsnių pateikimo konkursui eiti pareigas.*

¹ Kontrolieriaus sprendimo tekste „Pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjų lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

² Laužtiniuose skliaustuose pateikiamos Tarnybos pastabos.

³ Čia ir toliau Sprendime cituojama kalba netaisyta.

a) Nuo 2018-03-01 iki 2018-06-06 [ŠU] tuo pačiu metu vyko trys konkursai eiti pareigas Ekonomikos katedroje dviem docentams ir vienam lektoriui. Trys konkurse [dalyvavę pretendentai] <...> mokslinės veiklos aprašuose pateikė keturis tarptautinių konferencijų medžiagoje ir žurnale *Socialiniai tyrimai* atspausdintus mokslo straipsnius (kiekvieno šių straipsnių bendraautorių skaičius yra 5), kuriuos [kiekvienas iš pretendentų] nurodo kaip autorinį darbą nenurodydamas savo įdėto indėlio <...>. Prašau išaiškinti, ar toks straipsnių autorystės prisiskyrimas neprieštarauja Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo <...> 7 straipsnio nuostatomis, nes laimėtos konkursinė pareigos yra tiesiogiai susijusios su galimybe gauti pajamas arba didesnes pajamas.

b) aukščiau minėtiems konkursams trijų pretendentų pateiktame mokslo straipsnyje <...> pateikta informacija yra bendro autorių atlikto tyrimo <...> dalis. Šiame straipsnyje pateikta informacija nedaug skiriasi nuo kitame tų pačių autorių anksčiau parašytame straipsnyje <...> pateiktos literatūros apžvalgos. Ar toks dirbtinis tyrimo išskaidymas dalimis ir tyrimo medžiagos atkartojimas nėra akademinės etikos pažeidimas?

3. Dėl galimo [ŠU] katedrų darbuotojų diskriminavimo konkursuose eiti pareigas.

Prašymus nuo 2018-03-01 iki 2018-06-06 paskelbtiems konkursams eiti [ŠU] Ekonomikos katedros dviejų docentų ir lektoriaus pareigas pateikė [pretendentai, dirbantys ŠU] skirtinguose struktūriniuose vienetuose. Šiuose padaliniuose darbo laiko apskaita yra skirtinga. Ekonomikos katedros darbuotojų <...> 70 proc. darbo laiko sudaro pedagoginis darbas ir su juo susijusi veikla, o moksliniam darbui skiriama tik 30 proc. darbo laiko. Mokslo instituto [darbuotojo] <...> darbo laikas paskirstytas kitaip – 100 proc. etato darbo laiko skiriama moksliniam darbui. Ši veikla mokslo darbuotojams yra pagrindinė, todėl pareigomis reglamentuotos veiklos metu šie darbuotojai turi galimybę parengti daugiau mokslinės produkcijos, nei tik katedroje dirbantys darbuotojai. ŠU DMDAP komisija konkurso procedūrų vykdymo metu nenurodė vertinimo kriterijų, tačiau pirmininko <...> teigimu, konkursuose eiti pareigas yra vertinamas tik mokslinis darbas, tiksliau užsienio šalių mokslo žurnaluose atspausdinti straipsniai. Dėl šios priežasties tik katedroje dirbantys darbuotojai konkursuose eiti pareigas (netgi toje pačioje katedroje) yra mažiau palankioje situacijoje, nei ŠU Mokslo instituto darbuotojai. Ar toks katedrų darbuotojų diskriminavimas konkursuose nėra akademinės etikos ir procedūrų pažeidimas? Ar tokia konkursų eiti pareigas tvarka nepažeidžia LR Mokslo ir studijų įstatymo 60 str. 3 punkto 2 dalyje ir [ŠU] Statuto <...> 66 str. 2 dalyje apibrėžto lygių teisių dalyvauti konkursuose principo?“

Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Kontrolierius yra valstybės pareigūnas, nagrinėjantis skundus, pranešimus ir savo iniciatyva atliekantis tyrimus dėl galimų akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų, todėl tyrimą atliko ir šį Sprendimą priėmė tik pagal įstatyme nustatytą kompetenciją.

Kontrolierius, įvertinęs Pranešimo turinį, pradėjo tyrimą ir 2018 m. rugpjūčio 7 d. raštu Nr. S-192 kreipėsi į ŠU, prašydamas „pateikti pranešimus apie konkursų paskelbimus Šiaulių universiteto Ekonomikos katedros docentų ir lektorių pareigoms užimti <...>, taip pat kandidatūras teikusių pretendentų dokumentus; diskusijų protokolus; biuletenius; posėdžių, kuriuose pripažinti konkursų laimėtojai, protokolus ir ŠU Dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestacijos ir priėmimo komisijos Rektoriui teiktus nutarimus.“ ŠU 2018 m. rugpjūčio 16 d. raštu Nr. S-835-(1.4), 2018 m. rugpjūčio 17 d. raštu Nr. S-846-(1.4), 2018 m. rugpjūčio 20 d. raštu Nr. S-847-(1.4) ir 2018 m. rugsėjo 10 d. el. paštu pateikė informaciją.

Dėl konkurso docento pareigoms eiti

Iš pateiktos informacijos nustatyta, kad 2018 m. kovo 1 d. buvo paskelbti Ekonomikos katedroje du konkursai docento pareigoms užimti pranešimuose nurodant, kad „mokslinis, metodinis darbas turi atitikti [ŠU] Dėstytojų ir mokslo darbuotojų atestavimo ir konkursų pareigoms eiti nuostatuose [toliau – Konkursų nuostatai] keliamus reikalavimus docento pareigoms. Reikšmingų mokslo straipsnių, atitinkančių Ekonomikos katedros prioritetinę mokslo kryptį <...>, rengimas ir publikavimas Lietuvos ir užsienio periodiniuose ir tęstiniuose leidiniuose, įrašytuose į Mokslo ir studijų departamento patvirtiną sąrašą. Prioritetas teikiamas mokslo publikacijoms *Clarivate Analytics Web oh Science* ir *Scopus* duomenų bazėse. Dalyvavimas tarptautinėse mokslinėse konferencijose, mokslo stažuotėse ir mokslinių mainų programose, užsakomuosiuose tyrimuose. Mokslinių ir praktinių konferencijų organizavimas. Paraiškų mokslo projektams rengimas ir įgyvendinimas. Dalyvavimas rengiant ir tobulinant studijų programas“. Prašymų dalyvauti konkursuose teikimo terminas – iki 2018 m. gegužės 4 d.

Trys pretendentai, tarp kurių buvo ir Pareiškėjas, pateikė prašymus ir kitus dokumentus dalyvauti konkursuose. Ekonomikos katedros posėdis įvyko 2018 m. gegužės 8 d. Posėdyje pranešėjas pranešė apie paskelbtus konkursus, supažindino su konkursiniais reikalavimais pažymėdamas, kad „prioritetą sudaro mokslo publikacijos *Clarivate Analytics Web oh Science* ir *Scopus* duomenų bazėse, dalyvavimas tarptautinėse mokslinėse konferencijose, mokslo stažuotėse ir mokslinių mainų programose, užsakomuosiuose tyrimuose, mokslinių ir praktinių konferencijų organizavimas, paraiškų mokslo projektams rengimas ir įgyvendinimas, dalyvavimas rengiant ir tobulinant studijų programas.“ Iš posėdžio protokolo matyti, kad visi konkursuose dalyvavę pretendentai atitiko minimalius kvalifikacinius dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigybių reikalavimus, nustatytus Konkursų nuostatų 44.2, 44.3, 44.4 papunkčiuose. Balsavimui buvo parengti 18 biuletenių, išdalyti – 14. Po slapto balsavimo „už“ Pareiškėją gauti 7 balsai, už kitus du pretendentes po 10 ir 12 balsų. Nutarta Pareiškėjo „neišrinkti“, kitus du pretendentes nutarta „išrinkti“ docentų pareigoms eiti.

ŠU DMDAP komisijos posėdis įvyko 2018 m. birželio 6 d. Posėdyje nutarta, kad Pareiškėjas atitinka docento pareigybei keliamus minimalius kvalifikacinius reikalavimus. Svarstant klausimą dėl dėstytojų rinkimų į skelbtas konkursines pareigas, komisijos pirmininkas informavo, kad visus konkursams reikalingus dokumentus Pareiškėjas yra pateikęs ir „perskaitė Ekonomikos katedros posėdžio protokolo nutarimą, kuriame siūloma [Pareiškėjo] neišrinkti į skelbtas konkursines docento pareigas 0,5 etato. Akcentuota, kad iš dviejų [pretendentų] reikės išrinkti vieną asmenį į vieną konkursinę docento pareigybę.“ Po slapto balsavimo nutarta Pareiškėjo neišrinkti.

Konkursų nuostatuose nustatyta, kad „10. Pranešimas apie konkursą skelbiamas [ŠU] ir Lietuvos mokslo tarybos tinklalapiuose. Viešame konkurso skelbime turi būti aprašytas būsimos darbo pobūdis. 11. Kandidatai į renkamas pareigas iki konkurso skelbime nustatytos datos Administracijos reikalų tarnybai pateikia šiuos dokumentus ir jų el. kopija <...>: 11.1. prašymą Rektoriaus vardu leisti dalyvauti konkurse; 11.2. Mokslo ir meno tarnybos direktoriaus patvirtintus paskelbtų mokslo darbų sąrašus (bendrą ir paskutinių 5 metų) <...>; 11.4. pastarųjų 5 metų akademinės veiklos sąrašą <...>; 11.5. užpildytą atitikties konkurso reikalavimams vertinimo kortelę <...>; 11.6. pastarųjų 5 metų svarbiausių mokslinių publikacijų atspaudus, knygas, kitus leidinius; 11.7. magistro ar jam prilygintą aukštojo mokslo diplomo, mokslo laipsnių diplomų, pedagoginių vardų atestatų kopijas; 11.8. pažymą apie specialybės kalbos mokėjimo lygį (netaikoma pretenduojantiems į mokslo darbuotojų

pareigas); 11.9. pažymą apie pedagoginio arba mokslinio darbo stažą mokslo ir (ar) studijų institucijoje; 11.10. gyvenimo aprašymą; 11.11. papildomus dokumentus, kurie apibūdina kandidato mokslinę, pedagoginę veiklą arba kvalifikaciją (kandidato nuožiūra). 12. Po konkurso skelbime nurodytos datos Administracijos reikalų tarnyba per dvi darbo dienas kandidatų dokumentus perduoda katedroms <...>. 13. Katedros <...>, gavę pretendentų dalyvauti konkurse dokumentus, per 10 darbo dienų organizuoja viešą padalinio posėdį (seminarą). 14. Visi kandidatai į vienas renkamas pareigas privalo dalyvauti bendroje diskusijoje viešame katedros <...> posėdyje (seminare) kuriame dalyvauja bent vienas DMDAP[komisijos] narys. Bendroje diskusijoje visi pretendentai supažindina posėdžio dalyvius su savo mokslinių tyrimų <...> rezultatais, skaitomais arba numatomais skaityti paskaitų kursais, išleistomis mokymo ir metodinėmis priemonėmis ir kita akademinė veikla. 15. Diskusijoje aptariami pretendentų: 15.1. mokslinio darbo temos <...>, kuri vykdoma ir numatoma vykdyti, aktualumas, originalumas ir tarptautinis lygmuo; 15.2. vykdomos ir numatomos vykdyti mokslinio darbo temos <...> atitikimas padalinio mokslo arba meto studijų veiklos kryptims; 15.3. pedagoginė kompetencija, esamas arba planuojamas auditorinio darbo krūvis, jo sąsajos su tyrimo veikla; 15.4. mokslinio <...>, metodinio darbo ir kvalifikacijos tobulinimo perspektyvos. 15. Diskusija yra protokoluojama. Išvada apie kiekvieną pretendentą, atsižvelgiant į 15 punkto reikalavimus įrašoma į posėdžio protokolą. Po katedros <...> posėdžio ne vėliau kaip per 5 darbo dienas kandidatų dokumentai su katedros <...> protokolo išrašu <...> gražinami Administracijos reikalų tarnybai. Administracijos reikalų tarnyba per dvi darbo dienas kandidatų dokumentus perduoda DMDAP[komisijos] pirmininkui. 17. DMDAP[komisija] rinkimus organizuoja pirmame posėdyje nuo dokumentų davimo dienos. <...> 18. Posėdžio metu [DMDAP komisija], išnarinėjusi kiekvieno pretendento dokumentus ir susipažinusi su katedros <...> posėdžio protokolo išrašu: 18.1. įvertina ar pretendento veiklos rodikliai atitinka konkurso metu siekiamos užimti pareigybės minimalius kvalifikacinius reikalavimus <...>; 18.2. iš teigiamai įvertintų konkurso dalyvių slaptu balsavimu renka asmenį pareigoms eiti; <...> 19. Laimėjusiu konkursą pripažįstamas pretendentas, kuris galiojančiuose biuleteniuose surinko daugiau kaip pusę posėdyje dalyvavusių [DMDAP komisijos] narių balsų“.⁴

ŠU Etikos kodekso 2.5 papunktyje nustatyta, kad „[ŠU] bendruomenės narių santykiai grindžiami pagarbos, geranoriškumo, objektyvumo ir lygiateisiškumo principais.“ ŠU Statuto 66 punkto 2 papunkčiu ir MSĮ 60 straipsnio 2 dalies 2 punktu akademinėi bendruomenei laiduojamos „lygios teisės dalyvauti konkursuose“. MSĮ 3 straipsnyje įtvirtinta, kad mokslas grindžiamas akademinės etikos, lygių galimybių, sąžiningos konkurencijos ir kt. principais. MSĮ 4 straipsnis nustato, kad akademinės etika, tai „visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, šiame procese dalyvaujančių asmenų lygybę, nediskriminavimą, atsakingumą, <...> akademinę laisvę, <...> pasitikėjimą, pagarbą <...>.“

Iš 2018 m. gegužės 8 d. vykusio Ekonomikos katedros posėdžio protokolo matyti, kad visi pretendentai atitiko minimalius kvalifikacinius reikalavimus. Posėdyje pretendentai prisistatė, jiems buvo pateikti klausimai, taigi, kaip numatyta Konkursų nuostatuose, vyko *diskusija*, po kurios dalyviai slaptu balsavimo būdu nutarė, kurias kandidatūras išrinkti ir kurių neišrinkti. Nors *diskusija* ir vyko, iš protokolo nėra aišku, kaip ir kokius reikalavimus, išdėstytus Konkursų nuostatų 15 punkte, kiekvienas iš pretendentų atitiko, todėl manytina, priimtas sprendimas „išrinkti“ arba „neišrinkti“ negali atitikti „išvada“ siekiamo rezultato. Pažymėtina, kad priimti Ekonomikos katedros posėdžio

⁴ Čia ir toliau – pabraukta mūsų.

sprendimai paremti ne argumentuotais teiginiais, bet slapto balsavimo rezultatais, taigi, subjektyviu vertinančiųjų įsitikinimu, bet ne objektyviais vertinimo kriterijais, todėl tai yra nesuderinama su konkursų organizavimo ir vykdymo procedūra, kuri sietina su viešumo, įstatymo viršenybės, atsakomybės ir atskaitomybės visuomenei, lygių teisių dalyvauti konkursuose, sąžiningos konkurencijos, objektyvumo, teisingumo ir skaidrumo principais.

Mokslo ir studijų institucija organizuodama konkursus turi užtikrinti šių principų įgyvendinimą. Tik teisės aktų nuostatomis pagrįstas, kompetentingas, objektyvus, teisingas ir skaidrus pretendentų vertinimas suponuoja pagrįstus, objektyvius, teisingus ir skaidrius vertinimo rezultatus ir MSĮ preambulėje apibrėžtos mokslo ir studijų misijos „<...> tenkinti prigimtinių pažinimo troškimą. Lietuvos mokslo ir studijų politika laiduoja mokslo ir studijų kokybę, <...> sąlygas geriausiems dirbti mokslinį darbą, siekti mokslinio ir kūrybinio tobulėjimo <...>“ užtikrinimą.

Nagrinėjamu atveju Konkursų nuostatuose yra numatyti reikalavimai kandidatams, tačiau nėra nustatyti tų reikalavimų atitikimo vertinimo kriterijai. Nesant pakankamo teisinio reglamentavimo, kuris nustatytų objektyvius vertinimo kriterijus, 2018 m. gegužės 8 d. Ekonomikos katedros posėdyje vykusį balsavimą lėmė vienintelis kriterijus – diskusija, kiti kriterijai nebuvo vertinami ir į juos neatsižvelgta. Ekonomikos katedros posėdyje buvo tik išrinkti arba neišrinkti kandidatai, tačiau nebuvo suformuota jokia motyvuota išvada, t. y. teiginys, išvestas iš kitų teiginių, apie kiekvieno iš pretendentų kandidatūrą eiti docentų pareigas. Tokia praktika laikytina ydinga įgyvendinant objektyvumo, skaidrumo, lygių teisių dalyvauti konkursuose ir sąžiningos konkurencijos principus, bei suponuojanti nepagrįstų ir neobjektyvių balsavusių narių sprendimų priėmimą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat į tai, kad 2018 m. gegužės 8 d. Ekonomikos katedros posėdyje vyko diskusija, po kurios slapto balsavimo būdu susirinkusieji išrinko kandidatus docento pareigoms užimti ir 2018 m. gegužės 8 d. Ekonomikos katedros posėdžio protokole Nr. EEK-2-6 nebuvo suformuota išvada apie kiekvieną iš pretendentų, vadovaujantis Konkursų nuostatų 15 punkto reikalavimais, konstatuotina, kad konkurso procedūra Ekonomikos katedros docentų pareigoms užimti vyko pažeidžiant Konkurso nuostatų 16 punktą.

Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjo prašymas „įpareigoti [ŠU] panaikinti ŠU DMDAP komisijos sprendimus, prieštaraujančius akademinę etiką ir procedūroms“ iš esmės susijęs su ydingai susiklosčiusia konkursų organizavimo praktika ir nepakankamu reglamentavimu ŠU, nagrinėjamu atveju atmestinas. Tačiau, siekiant užtikrinti objektyvumo, teisingumo, skaidrumo, viešumo, sąžiningos konkurencijos, atsakomybės ir atskaitomybės visuomenei bei lygių teisių dalyvauti konkursuose principų tinkamą įgyvendinimą bei išvengti galimų procedūrų pažeidimų ateityje, rekomenduotina nusistatyti išvadų dėl kiekvieno kandidato tinkamumo eiti pareigas, paremtų aiškiais vertinimo kriterijais, teikimo tvarką bei formą.

Dėl indėlio į mokslo darbus vertinimo

Iš Kontrolieriui pateiktos informacijos matyti, kad nei Konkursų nuostatuose, nei kitame ŠU vidaus teisės akte tvarkos, kaip vertintinas mokslo darbas, parengtas individualiai ir kaip su bendraautoriais, nėra nustatyta.

MSĮ 3 straipsnyje įtvirtinti kūrybos ir mokslinių tyrimų laisvės bei akademinės bendruomenės narių bendradarbiavimo principai. Lietuvos mokslo ir studijų politika laiduoja mokslo ir studijų kokybę, integraciją į tarptautinių mokslinių tyrimų ir aukštojo mokslo erdvę. Globalios visuomenės laikais būtina užtikrinti mokslininkų mobilumą ir akademinę laisvę. Mokslinis mobilumas yra būtinas siekiant užtikrinti mokslo kokybę ir konkurencingumą pasaulyje. Taigi, bendradarbiavimas tarp

akademinės bendruomenės narių, siektinas ir skatintinas reiškiny, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad vykdant konkursus, atestacijų metu, būtina atsižvelgti ir tinkamai užtikrinti lygių teisių bei sąžiningos konkurencijos principų įgyvendinimą.

Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad kandidatai teikė „Atitikties konkurso reikalavimams vertinimo korteles“ (toliau – Vertinimo anketa). Iš Vertinimo anketų matyti mokslo straipsnių, mokslo monografijų, mokslo studijų, vadovėlių vienetai. Tačiau kandidato, kaip autoriaus, indėlis skaitline išraiška į mokslo darbą nenurodytas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad ŠU susiklosčiusi praktika yra ydinga, todėl keistina. Siekiant užtikrinti objektyvaus, teisingo ir skaidraus sprendimo priėmimą, rekomenduotina reglamentuoti reikalavimų atitikimo vertinimo kriterijus ir kandidatų vertinimo procedūros metu atsižvelgti į tyrėjo indėlį moksliniame darbe.

Dėl tyrimo išskaidymo dalimis ir tyrimo medžiagos atkartojimo

Pareiškėjas Pranešime nurodė, kad „konkursams trijų pretendentų pateiktame mokslo straipsnyje <...> pateikta informacija yra bendro autorių atlikto tyrimo <...> dalis. Šiame straipsnyje pateikta informacija nedaug skiriasi nuo kitame tų pačių autorių anksčiau parašytame straipsnyje <...> pateiktos literatūros apžvalgos“ ir pateikė Pranešime minimus straipsnius.

Tarnyba kreipėsi į straipsnio autorius. Vienas iš autorių pateikė paaiškinimus, kuriuose nurodė, kad „Jūsų minėti straipsniai nėra identiški, skiriasi keliama tikslai ir turinys, todėl tai niekaip neturėtų būti prilyginama akademinės etikos pažeidimui. [Autoriai] dirbo prie <...> projekto, kur buvo atliktas didelės apimties tyrimas. Šio projekto veiklose numatytos publikacijos iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti panašios dėl naudojamų sąvokų panašumų, tačiau jos apima atskiras plataus ir gilaus tyrimo dalis, kurios niekaip nesusijusios tarpusavyje nes yra liečiami skirtingi analizuojamo objekto aspektai. Šių straipsnių pagrindu buvo daryti pranešimai tarptautinėse mokslinėse konferencijose Čekijoje (pristatytas <...> biudžeto išlaidų vertinimo aspektas, kur labiau išplėtoti atlikti ekonometriniai skaičiavimai) ir Vengrijoje (pristatytas apjungiantis konceptualusis modelis, kuris apima tiek pajamas, tiek išlaidas teoriniu aspektu). Straipsnių rengimo apimties reikalavimų rėmuose niekaip nebuvo galima sutalpinti ir teorinio konceptualaus modelio ir ekonometrinių skaičiavimų (modelių) pagrindu gautų rezultatų.“

Pažymėtina, kad literatūros apžvalgos panašumas pats savaime negali reikšti dirbtinio tyrimo išskaidymo dalimis ir tyrimo medžiagos atkartojimo. Iš pateiktų straipsnių matyti, kad jie buvo adaptuoti ir publikuoti, kaip atskiri pranešimai mokslinėse konferencijose, skirtingose užsienio šalyse. Sulyginus straipsnius tarpusavyje, nustatytos pažodinės sutaptys pavienės. Pažymėtina, kad pranešimai parengti to paties atlikto tyrimo pagrindu ir sietini su mokslinių tyrimų viešiniu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuoti akademinės etikos pažeidimus duomenų nepakanka.

Dėl galimo [ŠU] katedrų darbuotojų diskriminavimo konkursuose

Nagrinėjamu atveju Ekonomikos katedroje buvo paskelbti konkursai laisvoms pareigoms užimti pranešimuose nurodant, kad „*mokslinis, metodinis darbas turi atitikti [ŠU] [Konkursų nuostatuose] keliamus reikalavimus docento pareigoms. Reikšmingų mokslo straipsnių, atitinkančių Ekonomikos katedros prioritetinę mokslo kryptį <...>, rengimas ir publikavimas Lietuvos ir užsienio periodiniuose ir tęstiniuose leidiniuose, įrašytuose į Mokslo ir studijų departamento patvirtintą sąrašą. Prioritetas teikiamas mokslo publikacijoms Clarivate Analytics Web of Science ir Scopus duomenų bazėse. Dalyvavimas tarptautinėse mokslinėse konferencijose, mokslo stažuotėse ir*

mokslinių mainų programose, užsakomuosiuose tyrimuose. Mokslinių ir praktinių konferencijų organizavimas. Paraiškų mokslo projektams rengimas ir įgyvendinimas. Dalyvavimas rengiant ir tobulinant studijų programas“. Analogiškas tekstas, kaip prioritetinis reikalavimas, buvo pakartotas ir Ekonomikos katedros posėdyje, vykusiame 2018 m. gegužės 8 d.

Iš Pareiškėjo pateiktų aplinkybių matyti, kad nagrinėjamu atveju dviejų skirtingų padalinių kandidatai turi skirtingas sąlygas mokslinei produkcijai kurti ir prioritetiniams reikalavimams išpildyti. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos mokslo ir studijų politika laiduoja mokslo ir studijų kokybę, bei sąlygas geriausiems dirbti mokslinį darbą, todėl nėra pagrindo manyti, kad tokia prioritetinė kryptis ir reikalavimai konkursuose gali diskriminuoti kandidatus. Visi kandidatai, siekiantys dalyvauti konkurse, nepriklausomai nuo to, kokiam ŠU padalinyje dirba, atitinkantys minimalius kvalifikacinius reikalavimus, turi teisę teikti savo kandidatūras.

Diskriminacija – tai apribojimas kieno nors teisių, atėmimas lygiateisiškumo⁵. Iš pateiktos informacijos nėra pagrindo manyti, kad kandidatų teisės apribojamos dėl keliamų reikalavimų. Priešingai, manytina, kad išskirtinių sąlygų sudarymas Ekonomikos katedros darbuotojams pažeistų kitų kandidatų (iš kitų padalinių ar kitų mokslo ir studijų institucijų) lygias teises dalyvauti konkurse.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuoti akademinės etikos pažeidimus duomenų nepakanka.

Kontrolierius, išanalizavęs ir įvertinęs pateiktą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 1 ir 6 punktu,

n u s p r e n d ė:

1. Informuoti Pareiškėją, Šiaulių universitetą, Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministeriją apie padarytą procedūrų pažeidimą.

2. Rekomenduoti nustatyti kandidatų atitikimo reikalavimams vertinimo kriterijus, konkursų organizavimo procedūras ir išvadų dėl kiekvieno kandidato tinkamumo eiti pareigas, paremtų aiškiais vertinimo kriterijais, teikimo tvarką bei formą.

3. Siekiant išvengti objektyvumo, teisingumo, skaidrumo, viešumo, sąžiningos konkurencijos, atsakomybės ir atskaitomybės visuomenei bei lygių teisių dalyvauti konkursuose principų pažeidimų – rekomenduotina nustatyti kandidatų mokslo darbuotojų pareigoms eiti vertinimo kriterijus atitinkančius balus, kiekvienam iš kriterijų priskiriant skaitinę vertę (pvz., procentai, taškai ir pan.).

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, laikinai einanti

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus pareigas

Edita Žiobienė

⁵ Lietuvių kalbos žodynas. [prieiga per: <http://www.lkz.lt/Visas.asp?zodis=diskriminacija&lns=-1&les=-1>]. Žiūrėta 2018 m. rugsėjo 21 d.